

| Bir süredir hasta olduğumu ve İstanbul'da bir hastanede yattığımı biliyordum ama onu son kez göremeden kaybedeceğimizi tahmin edemedim. Ölüm haberini (21 Eylül 2013) duyduğumda bir kez daha "hayat koşturmacaları" nedeniyle ertelediğimiz şeylerin boğazımızda düğümlendiğini düşündüm ve onun elini son kez tutamamanın acısını hissettim.

İzzet hoca, Hacettepe Tıp yıllarında üzerimizdeki etkisi yaşam boyu süren hocalardan birisi idi; ben onu iç hastalıkları stajı sırasında bizleri dizinin dibine oturtup akciğer filmi okumayı, hastalar ile dost dili ile konuşmayı öğrettiği zamanlardan hatırlıyorum. Üzerinden 30 yıldan fazla geçmesine rağmen bazı sabahlar filmlere bakarken onun içimdeki sesini duyarım. İzzet hoca, öğrencileriyle sıcak diyaloglar kuran ve onlara yakın duran kişiliğiyle sevilen hocalardan idi. İyi hoca kişiliğinin yanında, bilimi halka hizmet olarak gören bir kuşağın-Nusret Fişek Kuşağının temsilcilerindendi. Bana yıllar sonra Hacettepe Halk Sağlığı Enstitüsünün başkanı (12 Eylül'den sonra kapatıldığını unutmayalım) Prof. Dr. Nusret Fişek'in hayatındaki en önemli kişi olduğunu ve Hacettepe'nin özgünlüğünü onun sayesinde kazandığını söyleyecekti. İzzet hoca, artık giderek azalan "doktor/bilim adamı" türünün bir temsilcisidir ve hayatının esasını "halk adamlığı" ve hiç azalmayan merak duygusu oluşturur.

Prof. Dr. İzzet Barış'ın ülkemize en önemli ve kalıcı katkısı asbestin zararları konusundaki çalışmalarından kaynaklanır. Gülhane Askeri Tıp Fakültesi'nde genç bir asistanken, acil olarak Bakırköy'e nakli yapılmaya çalışılan "manik" nöbet içindeki bir hasta konsülte edilir kendisine. Hastanın akciğer filmindeki bulgular o zaman "Kist Hidatik" olarak değerlendirilir.

Uzun bir aradan sonra aynı hasta ile İstanbul'daki bir askeri hastanede karşılaşır. Hastanın psikiyatrik yönden bir sorunu yoktur ama akciğerindeki lezyon için ameliyat olmayı beklemektedir. İzzet Barış, hastanın ameliyatına girer ve cerrahın "bu lezyon pek Kist Hidatik benzemiyor" sözü aklında kalır. Ameliyat sonrası çıkarılan parça, hastanın patoloji bölümüne gitmez; İzzet Barış bu parçayı alıp İstanbul'daki bir tıp fakültesinde incelettirir. Patoloji raporu, hastada mezotelyoma olduğunu söyler (aslında hastadaki ilk mani tablosu da mezotelyoma ya bağlıdır). Kitaplar açılır görülür ki, mezotelyomanın nedeni asbesttir. Bu vakayla karşılaştığı asbest, onun daha sonraki yaşamını derinden etkileyecek ve ülkemizdeki en kapsamlı asbest araştırmaları Prof. Dr. İzzet Barış başkanlığındaki ekiplerce yürütülecektir. Dünyada ilk kez, Göreme yöresinde asbest'ten daha üçlü fibrojenik ve karsinojenik bir mineral olan, Fibrous Zeolite'nin (Erionite) yaptığı hastalıkları dünyaya İzzet hoca tanıtmıştır. Bu çalışmalar sebebiyle sekiz kez ödül almıştır. Bunların arasında 1990 Sedat Simavi Vakfı Sağlık ve Türk Tabipler Birliği Nusret Fişek Halk Sağlığı ödülleri de vardır. Göreme'nin üç köyünde (Karain, Sarıhıdır ve Tuzköy) ölümlerin %60-80'inin mezotelyomaya bağlı olduğunu rapor eden ve bu köylerin taşınması için köylülerin direncine rağmen yıllarca uğraşan odur. İzzet Barış'a göre asbeste bağlı ölümlerin gerisinde içinde asbest bulunan toprağın evlerin oda duvarlarının kireç yerine kullanılması veya izolasyon amacıyla çatılara serilmesi yüzünden solunması, okul bahçelerine veya yollara serilmesi; bu alışkanlıkların yazılı ve görsel medyada gündeme gelmesine rağmen halkın bu alışkanlıktan bir türlü vazgeçmemesi, tıp

fakültelerinde koruyucu hekimliğe önem verilmemesi yatmaktadır.

Yıllar sonra onunla yolumuz bu kez Kocaeli'de kesiştiğinde o emekli olmuş ve kendi memleketinde bir şeyler yapmanın, yeni bir yaşam kurmanın, bizler ise yeni bir tıp fakültesinde öğretim üyesi olmanın telaşı içindeydik. Fakültemize gelmeyi, bizle oturup konuşmayı severdi; ama en çok bir emeklilik günlerini geçirdiği Gölçük Örcün köyündeki hastaların işlerini takip etmek için hastaneye gelirdi. Sanki hiç sönmeyen hekimlik yapma özlemini bu şekilde gideriyordu. Biz de eski öğrencileri olarak ona bu yaşlarda bir nebze olsun destek olmanın sevincini yaşadık. Bir defasında babalar gününü bahane ederek onu Örcün Köyü'nde ziyaret etmiştik; bahçesini, ağaçlarını anlatmış ve bizi ağırlamak için elinden geleni yapmıştı. Dekanlıkta görev alınca ekip olarak onun öğrencilerimizle daha çok teması olsun diye çaba göstermiş, bir iki kez fakültemizde konuşma yapmasına vesile olmuştuk. Daha sonra hepimizin tahmin edeceği yaşlılık sorunları onun da yaşamını zorlaştırdı ve buralara uğrayamaz oldu. Ölüm yaşam döngüsünün bir gerçeği ve biraz da uzamış sorunlar için bir çözüm. Şimdi ona veda ederken, anısı önünde derin bir saygıyla eğildiğimi, "kubbede bıraktığı hoş seda"yı korumak için elimizden geleni yapacağımızı söylemek isterim.